Конгрес Українських Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net   www.nacija.org.ua   1–7 січня 2008 року № 1–2 (217–218)

З НОВИМ РОКОМ ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Дорогі друзі, побратими, однодумці!
Головний Провід Конгресу Українських Націоналістів
сердечно вітає вас з Новим 2008 роком та Різдвом Христовим!

Нехай у Новому році здійсняться ваші найкращі мрії й побажання, а велике і світле свято Різдва Христового наповнить любов'ю і радістю ваші серця!

Щедро зичимо вам міцного здоров'я, сімейного благополуччя і достатку у ваших затишних оселях, миру і добра у ваших душах, світлих надій і чистих помислів, оптимізму і невичерпної віри в Україну!

Рік, який залишається позаду, був знаменним для нашої країни і Української нації. Дострокові вибори до Верховної Ради засвідчили, що Український народ вірить і сподівається на позитивні зміни у житті, а Українська держава незворотно обрала шлях демократичного розвитку. Цього року ми урочисто, на державному рівні, відзначили 100-річчя з дня народження Героя України Романа Шухевича та 65-у річницю Української Повстанської Армії.

Рік прийдешній буде для України не менш знаменним. Віримо і сподіваємося, що національні цінності стануть базовими для українського суспільства, а національні інтереси визначатимуть діяльність української влади. 2008-й стане роком підготовки до відзначення 100-річчя з дня народження Степана Бандери. Сподіваємося, що славний лицар Українського народу отримає належне суспільне визнання. Віримо, що Президент України Віктор Ющенко спільно з новообраною Верховною Радою визнають на державному рівні всіх борців за волю України, забезпечать консолідацію українського суспільства та розвиток нашої Держави шляхом демократії, добробуту і відродження Української нації.

Хай українські сили множаться і Боже благословення зійде на вас на добрі справи в ім'я рідної України!

Христос рождається! Славімо Його!

З повагою

Олексій ІВЧЕНКО,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

Патріарха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА

Преосвященним архипастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри! Христос народився, славімо Його!

Знову радісно і з духовним піднесенням святкує Православна Церква Різдво Господа нашого Ісуса Христа. Християни звикли відзначати Різдво Христове як традиційне народне свято, часто не задумуючись над його значенням і сенсом. У чому ж полягає сенс Різдва Христового?

В тому, що Син Божий – одна із Трьох іпостасей Святої Трійці – Творець Всесвіту, з'єднавшись з нашою людською природою через народження від Пресвятої Діви, не від чоловіка, а від Духа Святого, – оновив наше єство, визволивши його від гріха і смерті. Ми це сповідуємо, коли читаємо або співаємо Символ віри, також коли співаємо колядки, в одній із яких є такі слова: "Ой радуйся, земле, Син Божий народився!".

Перед народженням Христа Спасителя темрява гріха настільки оволоділа людством, що не тільки люди забули істинного Бога, але, здавалося, що й Сам Бог забув людей. Світ перебував у темряві гріха. Коли людство гинуло від моральної зіпсованості, помираючи духовно раніше ніж тілесно, тоді Сам Бог з любові до Свого творіння зійшов на землю, щоб "знайти і спасти, що загинуло" (Лк. 19, 10). Син Божий не прийшов на землю як цар – у славі. Він народився не в багатому палаці, оточений слугами й воїнами. Бог прийшов у світ через бідний вертеп, куди заганяли худобу в холодні ночі.

Закінчення на 3-й стор.

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ

Блаженнішого ЛЮБОМИРА

Високопреосвященним
і Преосвященним Владикам!
Всесвітлішому, Всечеснішому Духовенству!
Преподобним Монахам і Монахиням!
Дорогим у Христі Мирянам!

Мир вам у Господі!

Дорогі у Христі, непомітно, але дуже швидко наближаються Різдвяні свята. І як це звичайно буває, ми починаємо замислюватися, як і де ці свята проведемо: в колі сім'ї чи в колі ширшої родини, вдома чи, можливо, у якомусь відпочинковому місці. А дехто, мабуть, із великим болем думає про ці свята, бо чи то з причини професійного заняття, навчання або військової служби, чи через працю, яку мусить сповняти далеко від рідної землі, щоб забезпечити родину, буде змушений святкувати їх далеко від рідної оселі і парафії. Друге ж, про що запитуємо себе, це як прикрасимо домівку, що поставимо на святковий стіл, чим обдаруємо наших ближніх? І зайняті такими думками, ми доживемо до Різдвяних свят.

Це Різдво, і всі наступні, які Господь Бог благословить нам пережити, стануть порою, яка змінюватиме наше життя, робитиме його іншим – глибшим.

Під час Святого Різдва ми згадуємо не тільки про те, що десь там у далекій стороні народилася дитина. Бо ж Дитя, яке народилося у Вифлеємі 2000 років тому, – це не звичайна дитина, це – Воплочений Божий Син, який приймає людську природу і стає вповні людиною. А що це означає для нас? А те, що Бог приходить до нас, Він хоче стати одним із нас, щоб, як кажуть Святі Отці, піднести нас, надати нашому життю остаточної цілі, указати нам мету нашого існування.

Закінчення на 3-й стор.

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

архиєпископа Харківського і Полтавського ІГОРЯ

всечесному священству й побожним мирянам Української Автокефальної Православної Церкви

Всечесні Отці! Дорогі Брати і Сестри!

Мудрість видимого світу приголомшено застигла перед дивом різдвяної ночі. Людський розум виявився неспроможним збагнути, як безтілесне передвічне Слово воплочене в тендітне, ніжне дитяче тіло, приходить до нас у тривожний матеріяльний світ.

Сонце правди, Христос, проймає Своїм духовним сяйвом наше єство, де чаїться сила кожного з нас, визначена Біблією як образ і подоба Божа (Бут. 1:26-27). Як Сам Творець, кожен із нас володіє творчою силою слова, могутність якого стає щодалі очевиднішою в постіндустріяльному світі завдяки новітнім інформаційним технологіям. І перед вифлеємськими яслами, в які покладене немічне й водночас всемогутнє Отчеє Слово, кожен із нас має перейнятися відповідальністю за володіння цим даром.

Послугуючись неоціненним даром слова, мусимо визначитися – чи ми разом з трьома мудрецями складаємо цей дар перед чистотою Немовлятка Христа, чи ж із іродовими вояками хапаємося за зброю – зброю хамства, наклепів, образ, – аби знищити Слово, світло якого допомагає нам усвідомити свої немочі?

Закінчення на 3-й стор.

4 820102 210017 01

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

СЛАВНИЙ СИН УКРАЇНИ

1 січня 2008 року виповнилося 99 років з дня народження Степана Бандери – визначного українського політичного діяча, ідеолога українського національного руху, голови проводу ОУН. Рік, який щойно починається, пройде під знаком підготовки до 100-річчя нашого національного героя. У статті, з цієї нагоди, яку ми пропонуємо до уваги читачів, використані матеріали з "Автобіографії" Степана Бандери, а також зі статті д-ра Григорія Васьковича "Життя і діяльність Степана Бандери" ("Українська Кореспонденція", ч. 8 з 1.10.1964, Українське в-во в Мюнхені, стор. 3–7).

Народився Степан Бандера 1 січня 1909 року в селі Угринів Старий, повіт Калуш у Галичині, яка в той час належала до австро-угорської монархії.

Батько, Андрій Бандера, греко-католицький священик, був у той час парохом в Угринові Старому. Батько походив із Стрия. Він був сином міщан-рільників Михайла і Розалії Бандерів. Мати, Мирослава Бандера, походила зі старої священичої родини. Вона була донькою греко-католицького священика з Угринова Старого – Володимира Ґлодзінського і Катерини з дому Кушлик. Степан був другою дитиною у батьків. Старшою була сестра Марта. Молодші: Олександер, сестра Володимира, брат Василь, сестра Оксана, брат Богдан і наймолодша сестра Мирослава, що померла немовлям.

Дитячі роки прожив в Угринові Старому, в домі батьків і дідів, виростаючи в атмосфері українського патріотизму та живих національно-культурних, політичних і суспільних зацікавлень. Вдома була велика бібліотека, часто з'їждналися активні учасники українського національного життя Галичини, кревні і їхні знайомі.

У жовтні–листопаді 1918 р., як несповна десятирічний хлопець, Степан пережив хвилюючі події відродження і будови Української держави. Батько належав до організаторів державного перевороту в Калуському повіті (з лікарем д-ром Курівцем), і Степан був свідком формування ним з селян довколишніх сіл військових відділів, озброєних захованою в 1917 р. зброєю. Від листопада 1918 р. родинне життя Бандери стояло під знаком подій у будуванні українського державного життя та війни в обороні самостійности. Батько був послом до парляменту Західньо-Української Народньої Республіки – Української Національної Ради в Станиславові і брав активну участь у формуванні державного життя в Калущині. Особливий вплив на кристалізацію С. Бандери національно-політичної свідомости мали величні святкування і загальне одушевлення злуки ЗУНР з Українською Народньою Республікою в одну державу, в січні 1919 р.

У травні 1919 р. Польща вжила у війні проти Української держави армію ген. Галлера, яка була сформована й озброєна державами Антанти з призначенням до боротьби з большевицькою Москвою. Під її перевагою фронт почав пересуватися на схід. Разом з відступом Української Галицької Армії подалася на схід родина Бандер, переїхавши до Ягольниці біля Чорткова, де й зупинилися. У вересні того ж року мати, разом із дітьми, повернулася до родинного села – Угринова Старого.

Батько перебув усю історію УГА на "Великій Україні" (тобто на Наддніпрянщині) в роках 1919–1920, боротьбу з большевиками й біломосковськими військами, тиф. До Галичини він повернувся літом 1920 р. Спершу укривався перед польськими офіційними органами з уваги на переслідування українських політичних діячів. Восени того ж року батько повернувся на попереднє становище пароха в Угринові Старому.

С. БАНДЕРА

Весною 1922 р. померла мати від туберкульозу горла. Батько був на парафії в Угринові Старому до 1933 р. Того року перенесли його на парафію до Волі Задеревецької, повіт Долина, а опісля до села Тростянець, теж у Долинщині.

У вересні або жовтні 1919 року С. Бандера поїхав до Стрия і тут, після складення вступного іспиту, вступив до української гімназії.

Матеріяльну спромогу вчитися в гімназії він мав завдяки тому, що мешкання й утримання забезпечили батьки його батька, які мали своє господарство в тому ж місті. Літні й святкові ферії Бандери проводили в родинному домі в Угринові Старому, який був віддалений від Стрия около 80 кілометрів. Як у батька під час ферій, так і в діда під час шкільного року, Степан працював у господарстві у вільному від науки часі. Крім того, почавши від четвертої гімназійної кляси, давав лекції іншим учням і тим способом заробляв на власні видатки.

Виховання і навчання в українській гімназії в Стрию відбувалося за пляном і під контролем польських шкільних властей. Проте ж деякі вчителі зуміли вкласти в обов'язуючу систему український патріотичний зміст. Але основне національно-патріотичне виховання молодь набула в шкільних молодечих організаціях.

Такими явними – легальними організаціями в Стрию були: Пласт – організація українського скавтінгу, і "Сокіл" – спортово-руханкове товариство. Крім того, існували таємні гуртки підпільної організації середньошкільників, яка стояла в ідейному зв'язку з Українською Військовою Організацією – УВО – і мала своїм завданням виховувати дібрані кадри в національно-революційному дусі, впливати в тому напрямі на загал молоді та залучувати старші річники до допоміжних дій революційного підпілля.

До Пласту Степан належав від 3-ї гімназійної кляси (від 1922 р.); у Стрию був у 5-му пластовому курені ім. кн. Ярослава Осьмомисла, а після матури – в 2-му курені старших пластунів "Загін Червона Калина", аж до заборони Пласту польською державною владою в 1930 р.

Після закінчення гімназії й іспиту зрілости в половині 1927 р. він старався виїхати до Подєбрад у ЧСР на студії в Українській Господарській Академії, але цей плян відпав, бо він не міг одержати пашпорту на виїзд закордон. Того ж року Степан залишився в батьківському домі, займаючись господарством і культурно-освітньою працею в рідному селі (працював у читальні "Просвіти", провадив театрально-аматорський гурток і хор, заснував руханкове товариство "Луг" і належав до основників кооперативи). При цьому провадив організаційно-вишкільну роботу по лінії підпільної УВО в довколишніх селах. У вересні 1928 року він переїхав до Львова і тут записався на агрономічний відділ Високої Політехнічної Школи. Згідно з пляном студій, пройшов 8 семестрів у роках 1928–29 – 1931–32, доповнивши два останні семестри в 1932–33 році. Дипломного іспиту вже не вспів зробити через політичну діяльність і ув'язнення. Від осени 1928 р. до половини 1930 р. мешкав у Львові, потім два роки в Дублянах і знову у Львові 1932–34.

У студентські роки брав активну участь в організованому українському національному житті. Був членом українського товариства студентів політехніки "Основа" та членом управи Кружка студентів-рільників. Деякий час працював у бюрі товариства "Сільський Господар", що займався піднесенням агрокультури на Західних Українських Землях. У ділянці культурно-освітньої праці з рамени товариства "Просвіта" відбував у неділі і свята поїздки в довколишні села Львівщини з доповідями та на допомогу в організуванні інших імпрез. У ділянці молодечих і спортово-руханкових організацій був активним передусім у Пласті.

Найбільше часу й енергії вкладав Степан у своєму студентському періоді в революційну, національно-визвольну діяльність. Вона полонювала його щораз більше, відсуваючи на другий плян навіть завершення студій. Виростаючи від дитинства в атмосфері українського патріотизму й змагань за державну самостійність України, Степан вже в гімназійному періоді шукав і знаходив контакт з українським підпільним, національно-визвольним рухом, що його в той час організувала й очолювала на Західньо-Українських Землях Революційна Українська Військова Організація (УВО). У вищих гімназійних клясах почав виконувати деякі допоміжні завдання в діяльности УВО: поширювання її кличів, підпільних видань та служба зв'язку. Членом УВО він став формально в 1928 р., діставши призначення до розвідувального, а потім до пропагандивного відділу. Одночасно належав до студентської групи української націоналістичної молоді, яка була тісно зв'язана з УВО. Коли на початку 1929 р. постала ОУН – Організація Українських Націоналістів – зразу став її членом. Того ж року був учасником 1-ї конференції ОУН Стрийської округи.

Завданнями С. Бандери в ОУН були загально-організаційні на Калуський повіт і членська праця в студентських клітинах. Одночасно виконував різні функції у відділі пропаганди. У 1930 р. провадив відділ кольпортажу підпільних видань на Західньо-Українських Землях, опісля до цього долучився технічно-видавничий відділ, а з початком 1931 р. ще й відділ достави підпільних видань з-за кордону. В тому самому році (1931) він обняв керівництво цілою референтурою пропаганди в Крайовій Екзекутиві ОУН. У 1932–33 рр. виконував теж функцію заступника крайового провідника, а в половині 1933 р. був призначений на становище крайового провідника ОУН і крайового коменданта УВО на ЗУЗ. Зв'язок із закордонними властями УВО й ОУН втримував від 1931 р. з рації виконуваних організаційних функцій, виїжджаючи кількакратно за кордон різними конспіративними дорогами.

У липні 1932 р. він з кількома іншими делегатами від КЕ ОУН на ЗУЗ брав участь у Конференції ОУН у Празі (т. зв. Віденська Конференція, яка була найважливішим збором ОУН після основуючого конгресу). У 1933 р. відбулися теж ширші конференції в Берліні і в Данціґу, на яких С. Бандера теж був.

Революційно-визвольна діяльність на ЗУЗ за час його керівництва продовжувалася в основному за дотогочасними напрямними, а сильніше акцентування одних ділянок і послаблення інших було достосоване до ситуації і до розвитку визвольного руху. Окремо відмітити можна б наступні моменти:

а) Широка розбудова членських кадрів й організаційної мережі по цілому терені ЗУЗ під Польщею.

Особливу увагу присвячено охопленню Північно-Західних Земель і тих теренів, які були пенетровані комуністичною роботою.

б) Зорганізовано систематичну кадрово-вишкільну працю на всіх організаційних щаблях. Ставлено три головні роди вишколу: ідеологічно-політичний, військово-бойовий і вишкіл підпільної практики (конспірація, розвідка, зв'язок і т. д.);

в) Крім політичної, пропагандивної і бойової діяльности самої Організації, розгорнено нову форму праці – масові акції, в яких брали активну участь широкі кола суспільства, діючи за ініціативою, вказівками та під ідейним керівництвом організаційних кадрів.

г) Побіч революційної діяльности проти Польщі, як окупанта й гнобителя Західньо-Українських Земель, поставлено другий фронт протибольшевицької боротьби як рівнорядний і так само активний теж на ЗУЗ (а не тільки ОСУЗ). Цей фронт був спрямований проти дипломатичних представників СССР на ЗУЗ (атентат М. Лемика на секретаря і політичного керівника совєтського консульства у Львові Майлова і політичний процес), проти большевицької агентури, компартії та совєтофільства.

ґ) В бойових діях занехано експропорційні акції, які переводжено давніше проти польських державних установ, зате сильніше заакцентовано бойові акції проти національно-політичного утиску й поліційного терору польської влади супроти українців.

Закінчення в наступному числі.

Наші корпункти

			Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34	Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03	Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85	Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92	Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95	Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48	Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63	Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32	Миколаїв	Яценько Софія	(0512) 49-67-90	Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82	Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45	Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35	Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113	Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25	Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053	Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93	Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55	Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
						Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

ДОРОГІ ПОБРАТИМИ – УЧАСНИКИ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОРНУ ДЕРЖАВУ! ДОРОГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ В УКРАЇНІ І ЦІЛОМУ СВІТІ! ВСЕУКРАЇНСЬКЕ БРАТСТВО ОУН-УПА ВІТАЄ І ПОЗДОРОВЛЯЄ ВАС З НАСТУПАЮЧИМ 2008 РОКОМ, З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА ЙОРДАНОМ!

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

Минулий, 2007 рік, був для Всеукраїнського Братства ОУН-УПА і для всіх патріотів України знаменний тим, що Україна вперше, на підставі указів Президента, святкувала на державному рівні 100-ліття з дня народження Командувача УПА, Генерального секретаря військових справ УГВР, Голови Генерального Секретаріату УГВР сл. п. генерал-хорунжого Романа Шухевича, а також 65-ліття створення Української Повстанської Армії.

Особливо масово і урочисто святкування відбулося на Софійській площі і в Палаці "Україна", куди прибув Президент України Віктор Ющенко, лідерка БЮТ Юлія Тимошенко і ряд лідерів від НУ–НС.

З великою радістю зала сприйняла Указ Президента про присвоєння Героя України Роману Шухевичу (посмертно) і рішучий заклик до майбутньої Верховної Ради визнати визвольний рух у боротьбі за волю України під час Другої світової війни.

Наближається 2008 рік. Що ж він принесе Україні? Останні події у формуванні Верховної Ради з перевагою демократичних сил та створення коаліційного уряду вселяють надію, що Україна вступає в нову фазу розвитку в усіх ділянках життя, керуючись національними пріоритетами та цінностями.

Надіємося також, що вищі ешелони влади на 17-му році незалежності України утвердять справедливість і визнають боротьбу українського народу за свою Українську Самостійну Соборну Державу.

Ми, ветерани ОУН-УПА, щиро вітаємо Президента України, Голову Парламенту, Прем'єр-міністра та бажаємо сили, волі й натхнення, щоб вивести Україну із занепаду та прилучити до ЄС і НАТО, чого прагне український народ.

ВЕЛИКА РІЗДВЯНА УКРАЇНСЬКА РОДИНО! В НІЧ РІЗДВЯНУ ПОЄДНАЙМОСЯ І ЩЕ РАЗ ЗАКОЛЯДУЙМО РАЗОМ – ГЛЯНЬ ОКОМ ЩИРИМ, О, БОЖИЙ СИНУ, НА НАШУ ЗЕМЛЮ НА УКРАЇНУ, ЗІШЛИ ІЗ НЕБА ДАР ПРЕВЕЛИКИЙ, ЩОБ ТЯ ХВАЛИТИ НА ВІЧНІ ВІКИ. БАЖАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ, ДЗВІНКИХ КОЛЯДОК ТА ЩАСЛИВОГО 2008 РОКУ!

СЛАВА УКРАЇНІ І її ГЕРОЯМ! З НАМИ БОГ І УКРАЇНА! МИ – ПЕРЕМОГЛИ!!!

За Головну Булаву
Всеукраїнського
Братства ОУН-УПА
Михайло ЗЕЛЕНЧУК, голова
Наталія ОСЬМАК, секретар

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

Патріарха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА

Пречиста Діва Марія сповила немовля Ісуса і поклала не в царську колиску, а в ясла на сіно.

Сьогодні християнський світ став не таким, яким він був раніше. Христос Спаситель сказав Своїм послідовникам, тобто християнам: "Ви – сіль землі. Якщо ж сіль втратить силу ... Вона вже ні до чого не придатна, хіба що бути викинутою геть на потоптання людям" (Мф. 5, 13). Чи не втрачають християни сьогодні свою силу?

Треба серйозно задуматися над тим, як вдихнути християнський дух в усі ділянки суспільного життя: науку та освіту, культуру та охорону здоров'я, державотворення та підприємництво, політику та дозвілля. Це треба робити не тільки заради Царства Божого і вічного життя, а навіть заради самозбереження. Духовне відродження можливе тільки в Бозі і в любові до Нього і до людей. Любов є змістом і рушійною силою земного та вічного життя. Кожна людина повинна любити Бога, – любити не тільки із вдячності, але головним чином тому, що в любові до Бога полягає сутність життя всіх розумних істот.

Релігійне протистояння серед Православних Церков не сприяє ні духовному відродженню, ні консолідації українського суспільства. Останнім часом з'явилася надія на утворення єдиної Помісної Української Православної Церкви, але зовнішні та внутрішні противники цієї святої справи свідомо чи несвідомо стоять на перешкоді. Однак, незважаючи на всі труднощі, в Україні буде єдина Православна Церква.

Без Української Церкви не буде Української держави, а без Української держави не може бути Української Церкви. Ми, покладаючись на Бога, впевнені, що будуть і Українська держава, і Українська Церква. Різдво Христове вселяє в нас надію на все світле, добре й вічне.

У цей святковий день сердечно вітаю Вас, дорогі браття і сестри, і всіх християн України з Різдвом Христовим і Новим роком. Поздоровляю зі святом і наших земляків – українців, розсіяних по всьому світу, в Америці і Канаді, в Європі і Австралії, які люблять свою Батьківщину і дбають про Українську державу. Вітаю з Різдвом Христовим Президента України Віктора Ющенка, Верховну Раду, уряд і Збройні сили України. Нехай Господь, за молитвами Церкви, дасть їм мудрість, натхнення і силу вірно служити українському народу за заповідями Божими і вести нашу державу європейським шляхом розвитку з Богом у душі. У ці різдвяні дні помолимось, щоб Господь, Який народився у Вифлеємській печері, зігрів наші домівки, зміцнив здоров'я і наповнив наші спустошені душі миром і радістю.

Прославляючи народження Христа Спасителя, дякуємо Йому за всі Його благодіяння до нас, за радість і скорботи, за Його безмежну любов до нас, грішних. Нехай Господь буде милостивим до нас у випробуваннях нашої віри та любові і пронесе мимо нас чашу Свого праведного гніву за гріхи і беззаконня наші.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з усіма нами.

Христос народився, славімо Його!

ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський і всієї Руси-України
Київ, Різдво Христове 2007/2008 рр.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

(Друкується у скороченому варіанті)

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ

Блаженнішого ЛЮБОМИРА

Ми були створені Богом, аби бути завжди з Ним, бути завжди щасливими. Але через нашу неміч ми збилися з того шляху, почали ходити навмання своїми стежками, іноді навіть намагаючись заступити Бога, жити без Нього, будувати свій людський "рай".

Застановімося, дорогі у Христі, яка ціль нашого життя, остаточна ціль, що її нам об'являє Святе Різдво Христове, а тоді все інше в нашому житті отримає своє правдиве значення. Тоді все, що ми будемо робити, все добро, яке ми будемо чинити для себе і ближніх, ставатиме нашим шляхом до Бога, – отим здійсненням Божих планів для кожного з нас зокрема і для людства взагалі. Господь Бог прийшов і так виразно вказує нам наше призначення, що ми не можемо дозволити собі більше блукати, бо не маємо на це жодного виправдання. У цей різдвяний час наново усвідомлюємо собі, що Друга Особа Пресвятої Трійці – Воплочений Син Божий став поруч із нами, став на чолі людського роду, щоб провадити його до дому Небесного Отця. Не будьмо нечутливі на Божу любов! Не даймо себе заманювати привидом якогось людиною створеного раю! Якогось світу, в якому все відбувається нібито правильно, але без Бога, в якому нам вимальовують якісь уявні цілі, які, як ми знаємо з досвіду людства впродовж багатьох століть, нікуди не ведуть, а залишаються тільки пустими привидами. Візьмімо Божу науку, або, точніше сказати, Божу присутність між нами, запевнену отим Народженням, отим великим празником, як основу нашого життя!

Дорогі у Христі брати і сестри, з цілого серця хочу привітати всіх Вас із цим наступаючим великим святом Різдва Христового. Усіх Вас, хоч де б Ви були, бо ми – силою різних обставин – розкидані сьогодні по цілому світі, по різних континентах. Нехай для всіх нас цей празник буде часом глибокої призадуми, коли ми відчуємо Божу любов, яка стукає до наших сердець. А коли ми відчуємо її, тоді подивимося на все довкола іншими очима. Ми будемо поводитися вже не як оті швидко проминаючі істоти, але як діти Божі, покликані і призначені до вічного щастя. Нехай цьогорічне свято буде для всіх нас годиною справжньої духовної радості, бо саме через нього Господь пригадує нам істинну мету нашого життя та передає нам Своє світло і благодать.

Христос рождається!

ЛЮБОМИР
Дано у Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
16 листопада 2007 року Божого

Закінчення. Початок на 1-й стор.

(Друкується у скороченому варіанті)

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

архієпископа Харківського і Полтавського ІГОРЯ

Немає людини, котра б не пережила радісного піднесення, відчуваючи, як її слово лунає суголосно Євангелію. Правдиве, чисте, чесне слово є не просто деталлю нашого діалогу зі світом. Воно просвітлює нас ізсередини, допомагаючи ввійти в духовний зв'язок із Господом.

Фундаментом нашого духовного життя є молитва, котра передбачає нашу особисту активну участь у розмові з Богом. Чи то беручи участь у загальній церковній молитві, чи творячи молитву приватно, ми переживаємо особливо зворушливу й потужну присутність у нашому серці слова, що єднає кожного нас із Богом і через це єднання залучає до містичної спільноти вірних – Церкви. Проповідуючи Христа чи навчаючи інших і навчаючись самі правд віри, ми силою Господнього слова долаємо неуцтво, що живить взаємну ненависть, забобони, самовдоволений фанатизм.

Та й кожен наш вчинок, кожна побожна справа можуть стати свідченнями про Христа, про щастя перебування з Ним, якщо мотивуються євангельськими цінностями. Вірности слову, дотримання суспільної злагоди, закріпленої законом, – цих дефіцитних у сучасній Україні чеснот народ очікує від нас, християн, перевіряючи, наскільки наше слово відповідає щоденним учинкам.

У різдвяні дні ми згадуємо, як зачерствілі серцем мешканці Вифлеєму не приймали Святої Родини до заїзду (Лк. 2:7). Нині Воплочене Слово стукає до дверей серця кожного з нас. Але чи не складається враження від багатьох мистецьких творів і культурних акцій, що вони стали таким ось заїздом, де не знайшлося місця для Христа?

"Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить" (Об'яв. 3:20), – звертається до нас народжений у Вифлеємі Господь. Вслухаймося в Його слово! Радіючи Його приходові в світ, розчиняймо перед ним двері свого серця й, прийнявши Христа, ніби три східні мудреці, складімо перед Ним плід свого таланту – слово, що осяває світ добром, любов'ю та милосердям.

Христос народжується! – Славімо Його!

ІГОР
архієпископ Харківський і Полтавський
м. Харків
Різдво Христове 2007 / 2008 року
(Друкується у скороченому варіанті)

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ВІДРОДЖУЙМОСЯ

НАША КАЛИТА – ЗОЛОТА!

Ми любимо Сонце як фізичний вияв Божественної Любови. Та чи дякує сучасна людина Світлові за тепло і світло? Зазвичай іноді, зрідка. Цивілізація, а точніше "псевдоцивілізація", призвела до того, що ми відділилися від Неба: воно – само собою, а ми так само. Ми забули духовну потребу наших найдавніших предків пильно вдивлятися у незвідані обшири Високого Неба...

То чи було б сьогодні Сонце таким щедрим, якби наші пращури впродовж тисячоліть не складали йому величних пісень подяки та любови?

Одразу виникає запитання: а чи буде колись Сонце, якщо ми не будемо славити його? Ніхто не відповість, але інтуїція застерігає не порушувати вічного перебігу народних звичаїв. Недаремно батьки й діди наші казали: "Не ми звичай придумали – не нам і порушувати"...

Тетяна ОЛІЙНИК

То значна перемога сил Світла в Україні, що, нарешті, люди знову святкують Калиту – прославлення осіннього Сонця. А десятиліття тому ніхто й гадки не мав, що велике свято почне відроджуватися. З пам'яті тих, хто народився в тридцяті роки, зітерся образ духмяного коржа, що висів на день святого Андрія у хаті, прив'язаний до сволока.

А в столиці на той час жили люди, які знали про Калиту більше, ніж у селах. То – етнографи, етнологи... Вони ревно збирали оті призабуті скарби народної пам'яті й про одне з найпоетичніших свят українців. Так, нині про Калиту відомо, що в цей день люди "їдуть" до високого неба на вогняному коні, щоб віддати подяку невтомному нашому світлові. За старим стилем це свято припадає на останній день осени – 13 грудня.

З ним пов'язано ряд втаємничених дій та ритуалів. Літні жінки пам'ятають, як ще дівчатами рано-вранці бігали до криниці, щоб набрати досхідної води для випікання незвичайного коржа, що уособлює собою красне Сонце. Далі хлопала творчість: аби Калита вдалася, потрібно було вкласти у неї всю душу. І дівчата старалися, прислухаючись до науки старших жінок, які вберегли знання від предків: корж-калита має бути оздоблений вертутами, сонячними променями, лініями безконечників, що символізують Небесний Рух.

Надзвичайно важливим на святі було й слово. Воно звучало з глибини віків, так, як приказували предки. В ритуалі говорили багато про що. Але, насамперед, спочатку окроплювали Калиті дорогу, примовляючи: "Водице-студенице, окропи Калиті дорогу від печі до порогу, а від порогу до стелі, щоб ми її кусали та були гарні та веселі!"

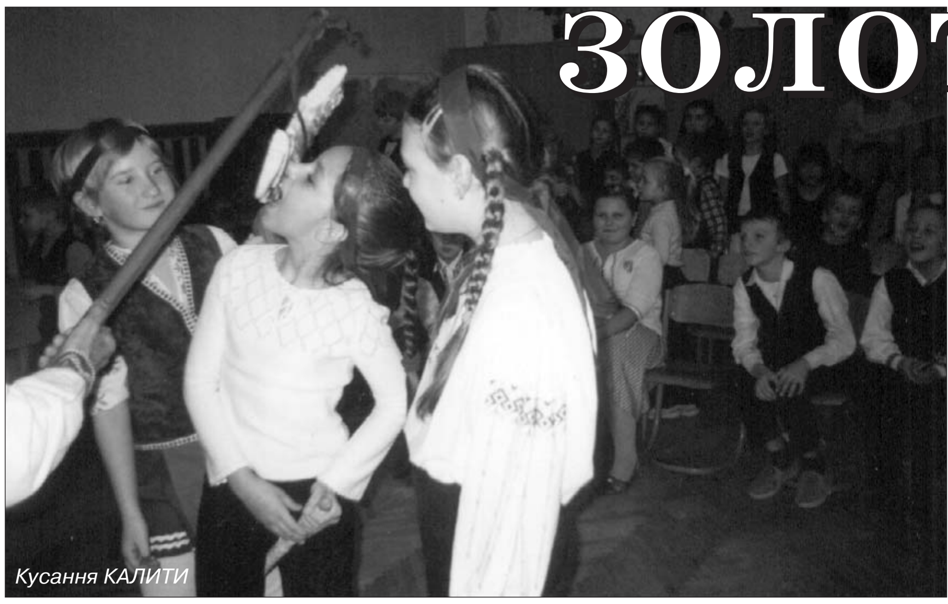

Кусання КАЛИТИ

...Тільки заходило ясне сонечко, як у хаті "сходила" Калита – його рукотворний образ. Тільки почеплять Калиту, так і починають її хвалити усім гуртом: "Оце так Калита! Славна та ясна, на увесь світ прекрасна!" Уславлюючої пісні співають дівчата:

"Ой, Калита, Калита,
Із чого ж ти вилита?
– Ой, я з жита сповита,
Ой, я сонцем налита
Для красного цвіту
По білому світу".

Починалася найурочистіша й водночас найвеселіша частина свята – кусання Калити. Господар приносив від печі вогняніі речі – рогача й коцюбу і клав їх навхрест. "Хто першим до Сонця-Калити поїде?" – запитував у присутніх. "Дозвольте мені", – озивався хтось найсміливіший. "Тоді витанцюй собі коня", – казав йому "писар", тримаючи наготові квач і розведену водою сажу. – Хто зачепить ногою коцюбу чи рогача, оступиться в танці – того в сажу вмажу".

Дівчата, сидячи на лаві, перемовляються, а потім починають співати, заохочуючи до танцю:

Ой на горі просо –
Сидить зайчик,
Він ніжками чеберяє.
Якби такі ніжки мала,
То я б ними чеберяла,
Як той зайчик...

Проте не так просто відкусити промінчика Калити – потрібно було відповісти не на одне складне запитання. Отут ми переконуємося, наскільки піднесеним, поетичним, глибокомислячим був наш народ! До наших днів саме зі свята Калити збереглося багато народних загадок, що стосуються розуміння українцями законів Світобудови. Це поетичні загадки про Сонце, Місяць, зорі, дощ, хліб, людські чесноти.

Відомий український етнолог Олександр Фисун багато років поспіль, починаючи з радянських часів (70-і роки), організовує свято Калити, заполучивши з генетичної пам'яті народу нашого глибини його пратисячолітні космовідання. Серед них є такі, на які одразу не знаходять відповіді й академіки...

Цього року він був бажаним гостем Калитянським – на святі в загальноосвітній школі №273 та у спеціалізованій школі-інтернаті №19 м. Києва.

– Пане Олександре, скажіть, будь-ласка, чи є доречним святкувати Калиту серед дітей молодших класів – за традицією її святкують парубки й дівчата?

– На цю тему є різні міркування. Одні кажуть, що Калита – свято парубків, інші стверджують, що це – свято дівочої долі. Насправді Калита – це свято і хлопців, і дівчат як єдиної родини. Щодо вікових категорій, то маю досвід такого святкування серед дошкільнят. Було те у 1989 році в дитсадку "Джерельце", що неподалік від метро "Арсенальна" в Києві. Я приніс до малих дітей Калиту і побачив, як захоплено й радісно вони, чотири-п'ятилітні діти, ввійшли в атмосферу давнього нашого свята. Я запитував діток про сніг, мороз, сонечко, дощ, тобто вводив їх у стихію космічних сил. На диво, діти інтуїтивно вловлювали, наче пригадували й відчували таємниці цього прадавнього свята. Тому вважаю: чим раніше вводити дитину у потаємини Світобуття, тим поетичніше, образніше сприйматиме вона великий світ у дорослому віці. І на святі Калити дітям вкладається поняття Добра, Любови, Справедливости, Правди. Дітей треба вчити осягати небесні благодаті, жити з ними у злагоді...

Олександр ФИСУН

– Чим запам'яталось Вам як ведучому і головному персонажеві свята, Калитянському, святкування у спеціалізованій школі-інтернаті №19?

– Майже три класи звели докупи. Коли дійство кусання Калити розгорілося, я бачив, що вчителі, для класів яких не вистачило місця, шкодували, що серед учасників немає їхніх вихованців... Надзвичайно бентежним і урочистим був момент, коли відмінниця класу промовляла молитву до сонця, тримаючи в своїх долонях узорчатий рушник. А потім, тримаючи над головою золотисту диво-Калиту, заносила гарно вбрана її однокласниця. Вона всьому святковому залові вістила тричі: "Сонце заходить, а Калита сходить!" Саме освячення-окроплення Калити живлющою водою, небесною силою в усіх присутніх викликало особливе піднесення й невимовну радість.

– Знаю, що Ви придумали досить багато запитань космологічного змісту, які щедро даруєте тим, хто хоче осмислено святкувати Калиту. А чи будете розширювати коло тих загадок і запитань?

– Думаю, що їх буде з часом і 150, і 200. Для мене то є програмою: розширити космовідання наших прапращурів. Бо там глибляться знання від Почину Світу до дня нинішнього. Йдеться не стільки про філософію, а певною мірою про астрологію, астрономію, про отой зодіакальний цикл, який є проявом головного закону Небесного Руху.

Зрозуміло, що, більшою мірою, ті запитання стосуються людей, достатньо підготовлених, я б сказав, посвячених в езотеричні знання.

Отож – відроджуймося – не перероджуймося!

ЧИМ ЗБАГАТИВ РІК, ЩО МИНАЄ?

Петро КОНОНЕНКО, професор, директор Інституту українознавства:

– По-перше, точиться багато дискусій про події кількох останніх років. Я стверджував і стверджую: етапним рівнем самоусвідомлення українського народу стала помаранчева революція. Вона знайшла своє продовження у цьогорічних дострокових виборах. Народ знову віддав перевагу демократичним силам, зміцненню патріотизму й демократичного поступу. Вибори 2007 року – подія не стільки в реальних наслідках, скільки у сподіваннях. Бо на вершині влади дуже мала частина людности піднімається до усвідомлення загальнонаціональних інтересів. На жаль, народ і досі часто залишається поза думками і справами людей, обраних до рад різних рівнів – від місцевих до Верховної. Себто відбувається девальвація визначених Конституцією цінностей. Та є сподівання, що з новими виборами прийде усвідомлення того, що Верховна Рада – це парламент великого мудрого народу, який розуміє багато чого з того, чого не розумів раніше. Має прийти усвідомлення, що український народ заслуговує на народну владу, народну мову, народну гідність у стосунках з іншими державами.

Помаранчева революція, хоч що б хто казав, – це унікальне явище в історії України та Європи. Сотні тисяч людей виходили на майдани, не руйнуючи нічого і не порушуючи законів. Це животворча акція, що стала відкриттям для Європи. Дух тієї Помаранчевої революції залишається надбанням і 2007 року.

Друге. Коли Україні добре – то й мені добре. Інститут українознавства провів міжнародну конференцію "Українська освіта у світовому часопросторі". Цей форум довів ще раз, що українці – велика нація світового масштабу. Він показав, що політикам і патріотам України час припинити плачі і здобувати в боротьбі кращу долю собі, своїм дітям і онукам.

Володимир БОРЕЙЧУК, заступник Голови Конгресу Українських Націоналістів:

– Подією 2007 року вважаю той факт, що Президент Віктор Ющенко низкою своїх указів (щодо пошанування Романа Шухевича, широкомасштабної відзнаки Голодомору-геноциду, зняття комуністичної символіки та перейменування вулиць тощо) засвідчив, що він твердо став на рейки будівництва національної Української держави. Маємо Президента-українця.

Подією року у своєму особистому житті вважаю, що мені пощастило дожити до часу, коли Україна здобула українського Президента і водночас безповоротно обрала шлях незалежної, європейської країни та робить перші кроки як Українська національна держава.

Володимир СЕРГІЙЧУК, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

– Найважливіше – вибори 2007 року, які засвідчили: український народ підтверджує свій поступ до творення демократичної європейської держави.

В особистому житті важливим вважаю те, що мав можливість творчо працювати, а відтак вийшли друком два томи книги про Романа Шухевича.

Євген ДУДАР, відомий український сатирик:

– Подія номер один – дострокові вибори, на які зважився Президент. Це говорить про те, що Президент стає рішучішим.

В особистому житті важливо, що дожив, що живий... і трохи здоровий.

ЛЮДИНА У СВІТІ

У дитинстві мене страшенно вабили казкові слова "навколосвітня подорож". У три з половиною роки рановранці, поки всі спали, я потихеньку вийшла з дому і вирушила у мандрівку. Батьки зловили мене аж у степу за селом. Більше я таких одиночних походів світ за очі не повторювала...

Але існують незвичайні люди, які втілюють у життя дитячі мрії. Для всесвітньовідомого дніпропетровського мандрівника Сергія Гордієнка Земля – рідний дім у прямому значенні слова. Важко знайти такий куточок землі, де б він іще не був – у свої неповні 50 років Сергій двічі побував на Північному полюсі (саме він вперше встановив там український прапор), подорожував горами Непалу і Амазонії, нетрями сибірської тайги, бував він і в місцинах, де не ступала нога людини – йому належать відкриття острова і льодовика. А тепер він вирішив вперше в історії людства обійти всю землю... пішки!

Це далеко не перший піший одиночний похід Сергія Гордієнка. У 2001 році він здійснив перехід Ужгород – Севастополь, у 2002 році – першу в світі експедицію "Із варягів у греки" (Мурманськ – Севастополь, близько 5000 кілометрів). Навколосвітній перехід під назвою "Солотрансглобаль" мандрівник розпочав з міста Севастополь, звідки він у грудні 2003 вирушив до свого рідного міста Дніпропетровська із своїм вірним другом лабрадором Румбом. Побувши у Дніпропетровську із родиною – дружиною і двома дочками – він вирушив до Києва, а з Києва дійшов до Східного Сибіру. В Сибіру вони з Румбом отруїлися шкідливими парами неякісного аерозолю від кліщів, і похід довелося тимчасово перервати.

Дізнавшись, що Сергій Гордієнко на кілька днів приїхав до Києва, щоб залагодити деякі справи із візами та спонсорством, я не могла пропустити нагоди поспілкуватися з відомим мандрівником.

МАНДРІВНИЙ ФІЛОСОФ СЕРГІЙ ГОРДІЄНКО

– Пане Сергію, куди Ви зараз прямуєте?

– З Києва я вирушаю до Сибіру. З Владивостока попливу на надувному човні через Японію та Камчатку на Аляску, пройду Канаду й США, збираюсь на каяку перепливти Атлантичний океан, а потім повернуся до Севастополя через Західну Європу.

– Який етап цієї подорожі буде для Вас найважчим чи найнебезпечнішим?

– Найважче буде перепливти Атлантичний океан.

– Візьмете з собою Румба?

– Ні, Румб цього разу залишиться вдома. Ви не уявляєте, яку силу-силенну довідок та аналізів потрібно зібрати, щоб переходити через кордони разом із собакою. Я вже не маю ні часу, ні сили на всю цю бюрократичну тяганину. На жаль, світ тепер не такий, як у давнину, коли можна було мандрувати на всі чотири сторони. Зараз світ порізано кордонами із безліччю процедур, що принижують людину. Я не приховую, що не раз переходив кордони нелегально, бо інакше я б тільки й робив, що застрягав на якихось митницях чи у посольствах. Втім мені щастило, і люди, дізнавшись, куди я йду і навіщо, ставились із розумінням і допомагали мені.

– Яким чином і чому Ви обрали для себе такий спосіб життя?

– Кожна людина має своє покликання у цьому житті. Щасливою може бути тільки та людина, яка знайшла це покликання. Зараз улюблене заняття людини називають зневажливим словом "хобі", що означає щось додаткове і не дуже потрібне, тим самим принижуючи людину до рівня якоїсь кумедної тваринки. Мандри були моїм захопленням із дитинства і стали головною справою мого життя.

– Можливо, це закладено в генах запорозьких козаків Гордієнків, з роду яких Ви походите?.. А розкажіть, будьласка, скільки і як треба готуватися, щоб відважитись на такі довгі одиночні переходи?

– Все життя. Я ходжу в походи і займаюся спортивним туризмом, а також, зокрема, водним слаломом, веслуванням, вітрильним спортом, альпінізмом, із 7 років. Вивчив на собі техніку виживання в екстремальних умовах. Радянський Союз за всіх його недоліків дав мені можливість подорожувати величезними просторами. Я пройшов Кольський півострів, Ямал, Таймир, Якутію і Чукотку, був на Алтаї, в Примор'ї і Казахстані. А після розпаду "совка" переді мною по-справжньому відкрився світ, я познайомився з сотнями дивовижних цікавих людей на всій земній кулі.

– Але чому все-таки Ви подорожуєте один?

– Я просто йду за своїм покликанням. Дорога – це величезне інформаційне поле, і щоб сприймати його – потрібен певний стан душі. Взагалі, всі цілі, які я ставлю перед собою у своїх мандрах, є глибоко індивідуальними. Я вивчаю процеси і можливості світової міграції, я взагалі вважаю, що в сучасному світі постала потреба створення нової науки – міграціелогії. Я вивчаю те, що об'єднує людські цивілізації. Крім того, я випробовую на собі власні методики одиночного виживання. Згодом за результатами своїх досліджень збираюся написати книгу.

– Хто спонсорує Ваші подорожі?

– Останнім часом це стає все більшою, все сутужнішою проблемою для мене. Складається враження, що те, що я роблю, нікому не потрібне в моїй рідній країні. Все, що людей цікавить, це газ, нафта, маркетинг... світ божеволіє на торгівлі. На жаль, я набагато частіше здобував підтримку за кордоном, ніж в Україні. Зокрема, й від наших братів-українців. Шкода, що ми, українці, відірвані від нашої діаспори, а вони справді вболівають за нас і хочуть допомогти. Та ми досить мало спілкуємося з ними, не звертаємося за допомогою. Багатьох українців, які вже прославилися на весь світ, не знають тільки в рідній країні... Я вважаю, що ота наша національна "скромність" – це риса рабів.

– То Українська держава Вам взагалі не допомагає?

– Окремі люди – так, а держава може тільки заважати. Мене вже двічі підводила дніпропетровська влада, яка обіцяла виділити гроші на експедицію і не виділяла ні копійки, через що зривалися усі плани, надії, праця багатьох людей. Колись мене підтримав нинішній Президент Віктор Ющенко. Він зустрів мене на машині при переході з Севастополя до Дніпропетровська. Подарував мені мобільний телефон із супутниковим зв'язком (демонструє телефон. – **І. В.**), камеру, обіцяв всіляку підтримку. Але відколи він став Президентом, я не можу потрапити до нього на прийом. Та й не хочу я бути прохачем... Коли, скажімо, норвежець вирішує подолати Північний полюс, він стає національним героєм, і гроші знаходяться миттєво. А якщо українській владі це нецікаво, то я якось обійдуся...

– А Ви не хотіли б зробити якийсь бізнес із своїх подорожей? Ви ж робите історичні і археологічні відкриття, крім того, могли б рекламувати щось чи когось в усьому світі?

– Це не може бути метою для мене. Кожен повинен займатися власною справою. Не всі повинні робити гроші. Є й інші, важливіші цінності...

– А скільки взагалі коштує навколосвітня подорож на своїх двох?

– Та частина, що мені лишилася, коштуватиме близько 15 тисяч доларів.

– Не так і багато… Але досить вже про гроші. Розкажіть, будь ласка, яке найважче випробування трапилося Вам під час подорожей, щоб ми могли уявити, які небезпеки можуть чекати самотнього мандрівника?

– Я не можу назвати це "випробуваннями", це просто життя... У дорозі, звичайно, бувало всяке, але самі ні звірі, ні люди не заподіювали мені якогось особливого зла. Вовків і ведмедів відлякував мій пес, до того ж за багато років я розробив деякі методи самозахисту. Проти ведмедів, наприклад, ношу з собою клізму із червоним перцем. Якщо пшикнути перцем ведмедю у писок, біль на деякий час його дезорієнтує , і після цього він уже не нападатиме... А люди дуже часто допомагають мені в дорозі, особливо, коли дізнаються, куди я йду і навіщо – найрізноманітніші люди: злочинці-кримінальники бували значно добрішими до мене за деяких "порядних громадян". А найважче мені, мабуть, довелося в Антарктиді, коли я провалився під кригу. Я виліз наверх, а мороз такий, що одяг довелося зривати зі шкірою, рація відмовила, до найближчої станції 40 кілометрів... Думав, що не виживу. Я читав Біблію і лікував себе сам. Святе Письмо дало мені сили все це пережити, не впасти у відчай. Відбувся лише запаленням легень. Було ще таке, що мені довелося скористатися теплими речами, які залишив один мандрівник спеціально для своїх наступників, і від тих речей я заразився дуже небезпечною хворобою. Потім виявилося, що цей мандрівник досліджував єгипетські піраміди, а єгипетські жерці спеціально виводили такий смертельно небезпечний грибок, який мав захистити мумії фараонів від проникнення людей. Але нічого, одужав... Для мене найкраще лікування – це самолікування.

– А які найцікавіші відкриття Ви зробили у ваших мандрах?

– В дорозі відкриття відбуваються на кожному кроці, про це можна годинами говорити... Найважливіші для мене відкриття стосуються нашої історії. Наприклад, будучи в Білорусії, я почув розмову двох рибалок, один з яких сказав іншому "русь ту", тобто греби сюди. Це наштовхнуло мене на висунення версії походження назви "Русь" від слова "весло". Також я часто помічаю спільні риси в абсолютно різних, віддалених один від одного народів. Скажімо, спідниця в українському національному костюмі – майже точний аналог ірландської чоловічої спідниці, що свідчить на користь нашого кельтського походження. Найкраще вивчати українську історію в Карпатах – вони просто наповнені нею. Там живуть справжні воїни УПА – не ті, які мітингують у відповідних строях на демонстраціях, яких з кожним роком стає не менше, а більше – а справжні герої, яким довелося пройти через пекло. Вони не підуть мітингувати, просити щось у влади. Тільки якщо нащадки самі прийдуть до них, вклоняться їм за все, тоді, вони, можливо, будуть з ними говорити. А розповідають вони просто неймовірні речі, нам треба встигнути розпитати, вислухати, записати їхні розповіді, поки вони ще живі... Взагалі мені щастить на історичні знахідки, мабуть, тому що я історик за фахом і вмію їх помічати. Якось, скажімо, йдучи через болота російських лісів, випадково намацав палицею 20-тимісний охоронний човен 12 століття, тепер він в російському історичному музеї.

– Хочу спитати Вас як найдосвідченішого експерта – де найкраще місце на Землі?

– Для мене – це Карпати і Крим. Це унікальні, неймовірні місця – скільки ходив, ніде не бачив нічого подібного.

– А де найкраще люди живуть?

– В скандинавських країнах.

– Але ж, наскільки мені відомо, там дуже високий рівень самогубств?

– Ну, ми ж говорили, що є важливіші речі за гроші (усміхається).

– Тоді де живуть найкращі люди?

– Найкращі люди, без сумніву, у Сибіру. Ви ж знаєте, що там переважно живуть українці? В XVII–XVIII століттї багато українців поїхали туди, спокусившись на пропозиції російських царів, потім в XX столітті почали насильно висилати туди наших людей... Там є безліч сіл із українськими назвами – Українка, Галиця, Таврійське... Люди в Сибіру водночас дуже сильні і дуже добрі.

– Вас по праву можна назвати "ходячою енциклопедією". Сподіваюсь, Ви викладете всі Ваші безцінні знання й враження у книжках. Щасливої Вам дороги!

Розмову вела Інна ВОЛОСЕВИЧ, "Нація і держава"

ЧИМ ЗБАГАТИВ РІК, ЩО МИНАЄ?

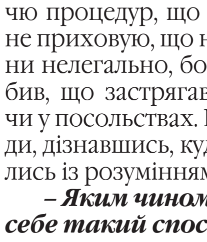

Михайло ВАТУЛЯК, голова асоціації книговидавців і книгорозповсюджувачів Львівщини, директор найбільшої в Галичині гуртівні "Книжкові джерела":

– Для книжників 2007 рік був знаменний Указом Президента про Рік української книжки – заходом, котрий, на жаль, не був нічим підтверджений, не був ефективно профінансований. На мою думку, це був чистої води популізм – хоча саме гасло підтримки української книжки дуже цікаве й красиве. Одначе для книжників цей Указ мало що дав, жодних важливих книговидавничих програм не було зреалізовано як слід. Може, щось для себе заробив Держкомінформ, зорганізувавши бодай наприкінці року книжкову виставку-ярмарок в Українському домі, – тим не менше, зорганізував він її дуже погано: може, для галочки, а може, так було ними спеціально зроблено, щоби навіть я, книжник, зміг хіба випадково про такий захід дізнатися, а що вже казати про всіх інших...

Я сподіваюся, що наступного року принаймні зміниться керівництво Держкомінформу, котрий проявив себе абсолютно недієздатним – навіть виставки за кордоном не зміг нормально зробити; і українська книжка фактично ніде не була представлена так, як слід. Є надія, що це вже не буде рік української книжки офіційно, але буде насправді, природно. Бо книжка видається, книжники вже не звертають уваги ні на парламент, ні на уряд, а просто видають і продають українські книжки – і люди купують їх, і читають. Книжка потрібна, вона затребувана – і є надія, що в цьому році нам бодай не заважатимуть. А ми собі раду дамо самі!

КУН У ДІЇ

НА ПОРОЗІ РОКУ

Крокуючи у рік Новий, мимохіть хочеться підсумувати досягнуте. Саме 2007 року відбулася зміна керівництва у Львівській обласній організації Конгресу, де головою Проводу обрано Миколу ПШЕВЛОЦЬКОГО, депутата Львівської обласної ради.

– Друже Миколо, чим особливим запам'ятався рік минулий Конгресу на Львівщині, Вам особисто?

– У першу чергу, звичайно, 2007-й рік був ознаменований ювілеями Романа Шухевича і Української Повстанської Армії, які вперше відзначалися на державному рівні. Приємно, що конгресівці Львівщини активно долучилися до ювілейних заходів. Депутати облради від Конгресу втілили ініціативу Проводу ЛОО у рішення облради про проголошення 2007-го року – Роком Генерала Чупринки. Ми не лише виявили ініціативу, але і запропонували широку програму заходів. Більшість з них були підтримані владою. Зокрема, ми вперше разом з "Укрпоштою" здійснили спецпогашення конверта з маркою Шухевича. Також був проведений турнір з міні-футболу на Кубок Головного Командира УПА серед партій. Конгрес до ювілею Чупринки презентував драматичні поеми Богдана Стельмаха під загальною назвою "Атентат" – про життя і діяльність Генерала та його соратників. Конгресівці ініціювали встановлення пам'ятної таблиці на будинку, де народився командир у Львові на вулиці Довбуша. Вона освячена Владикою Ігорем Возняком 1 грудня. Створено також оргкомітет із спорудження пам'ятника Роману Шухевичу і вже визначено місце побудови на перетині вулиць Бандери і Чупринки.

– Які заходи відбувалися до 65-ліття Українсько Повстанської Армії?

– Найбільш об'ємним був проект "Пам'ятай, – ти нащадок героїв!" Це Марафон пам'яті, з яким ми встигли побувати у Львові, Самборі, Дрогобичі, Стрию, Буську, а також Хмельницькому. Це вже за Збручем. Наступного року ми продовжимо цю роботу. Крім того, фотогалерею героїв-повстанців ми експонували у Львівській Ветеринарній Академії та Інституті Сухопутних військ. Ця виставка отримала дуже позитивні відгуки, які зафіксовані у спеціальній книзі. Партія здобула цим проектом добру опінію. До ювілею Повстанської Армії ми презентували книжку новел для дітей Миколи Петренка "Пливла у небо казка". На жаль, ми втратили останнього командира УПА Василя Кука та встигли вже видати та презентувати його останню книжку "УПА у відповідях і запитаннях". До речі, сигнальний примірник він встиг зігріти теплом своїх рук. Зрештою, до ювілею УПА Конгрес брав активну участь у спорудженні та відкритті першої черги пам'ятника Степанові Бандері у Львові, друга черга – "Тріумфальна арка" буде освячена до 100-річчя Провідника. Ми також ініціювали перейменування вулиці Героїв ОУН-УПА у Львові. Львівська міська рада ухвалила відповідне рішення.

– У діяльності Конгресу знову відроджується книгодрукування і взагалі Конгрес активізувався. Чи це пов'язано з Вашим обранням Головою обласного Проводу?

– Певною мірою пов'язано. Та Конгрес і у 2006 році презентував друге доповнене видання "Вогненних стовпів" Романа Іваничука про УПА. А що стосується зміни керівництва в обласній організації, то вона пройшла цивилізовано. На попередньому етапі в організації відбувалася розбудова, тепер нам більше потрібно звернути увагу на утвердження іміджу партії та її місце в суспільстві, політикумі.

– Як Ви почуваєтеся в ролі новообраного заступника Голови партії Олексія Івченка?

– По-перше, це накладає на мене більшу відповідальність. Членом Головного Проводу я був, тобто це не нове. А от відповідальність, безумовно, зростає моя особисто, та й усіх членів від Львівщини, яких стало менше у зв'язку із включенням до його складу, в першу чергу, голів усіх обласних організацій. Безумовно, ми намагатимемося брати не числом, а вмінням. Але і домагатимемось через зміни у статуті збільшення квоти від найбільших організацій, у тому числі й Львівської. По-друге, будемо свої ідеї намагатися втілювати на всеукраїнському рівні, поширювати їх на Схід. Зокрема, хочемо ініціювати всеукраїнський проект "Шляхами звитяг української зброї", присвячений 350-літтю Конотопської битви, продовжимо роботу проекту "Пам'ятай, – ти нащадок героїв!". Будемо ініціювати на державному рівні заснування Ордена Золотий хрест за заслуги перед нацією імені Степана Бандери.

– Які заходи плануються в програмі підготовки до Року Степана Бандери?

– Постараємося підтримати сестру Бандери Оксану, яка відзначає своє 90-ліття, плануємо випустити друковану продукцію, плакати, календарі, листівки. Сподіваємося з "Укрпоштою" випустити конверт і марку. Плануємо створити "Бібліотечку Бандерівця", у рамках якої надрукуємо десяток книг відповідної тематики. Будуть також інші заходи, але багато залежить від співпраці з владою, залучення коштів.

– Мабуть, співпраця з владою буде кращою, якщо в ній буде більше конгресівців.

– Безперечно, і для того треба готуватися до виборів. Зрештою, вищезгадані заходи не є самоціллю, а засобом утвердження партії як самодостатньої політичної сили. У напрямку підготовки до виборів ведеться конкретна робота. Але це тема іншої розмови.

– Партія розвиває лише ідеологічний напрямок?

– Наша партія має потужну ідеологію, з якою гріх не працювати. У нас створена й економічна рада, яка напрацьовує свої проекти. Чекаємо на них найближчим часом.

– Що Ви побажаєте читачам "Нації і держави"?

– Бажаю розширити коло шанувальників газети не лише завдяки географії, а й за змістом. А крім того, бажаю читачам веселих різдвяних свят і щасливого Нового року, бути здоровими та самодостатніми.

Прес-служба ЛОО КУН

ЧИМ ЗБАГАТИВ РІК, ЩО МИНАЄ?

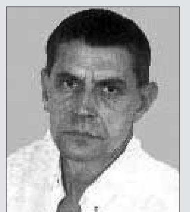

В'ячеслав МЕДВІДЬ, письменник, лавреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка:

– Цей рік для мене ознаменувався і оприкметився тим, що я перебуваю в іпостасі вільного митця і відновлюю здоров'я і творчу потугу після плідної роботи в апараті Національної спілки письменників України. І наступний рік також, гадаю, позначиться тим, що я – в процесі плідної роботи в апараті НСПУ, здужавшись написати тільки дві новели за два роки, – нарешті, завершу свої розпочаті давніше кілька романів.

Дмитро СТЕПОВИК, професор:

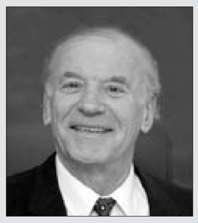

– Найважливішими для України стали дочасні вибори до Верховної Ради, що дало змогу попередити державний переворот і повернення України під тотальний контроль Росії. Український народ під час цих виборів ще раз показав, що він є народ, нація, яка хоче мати національну державу, а не напівколонію.

2007 рік став рекордним у моєму сорокарічному науковому житті. Відтак вийшли друком три науково-популярні книги: "Патріарх Мстислав: життя і архіпастирська діяльність" (працював над виданням 10 років), "Пробуджені царівни Якова Гніздовського" із серії "Українська родина" та "Українська християнська абетка. Книга для читання з християнської етики".

ЗВЕРНЕННЯ

Президентові України
В. Ющенкові

Шановний Вікторе Андрійовичу,

Київська міська організація Всеукраїнського Товариства "Меморіал" висловлює свою стурбованість з приводу активізації підривної діяльності Росії, спрямованої проти України. Вона знайшла своє відображення у посланні Президента Російської Федерації В. Путіна до Президента України В. Ющенка від 18 грудня 2007 року, "Заяві Міністерства закордонних справ Росії в зв'язку з антиросійськими проявами в Україні", конференції Інституту країн СНД під керівництвом К. Затуліна щодо змісту українських підручників історії та інших ворожих до українського народу акцій, спрямованих на розкол України і розпалювання міжнаціональної ворожнечи в Українській державі.

Особливо загострилася антиукраїнська риторика офіційного Кремля і російських та російськомовних засобів масової інформації після урочистого відзначення в Україні 65-ї річниці створення Української Повстанської Армії та присвоєння (посмертно) звання Героя України головнокомандувачу УПА генерал-хорунжому Роману Шухевичу. Ми змушені констатувати, що керівництво Російської Федерації – правонаступниці Радянського Союзу – стало на шлях заперечення права націй на самовизначення і справедливості національно-визвольної боротьби народів за свою незалежність. Будь-які спроби українців очистити свою історію від комуністичних міфів натрапляють на злісний опір Росії, яка вважає, що вправі й надалі диктувати українському народові свою волю, нав'язувати нам своїх героїв і визначати ворогів. Вважаємо, що це є втручанням у внутрішні справи суверенної України та штучним створенням напруженості в українсько-російських міждержавних відносинах. Адже ми, українці, не даємо рекомендацій В. Путіну, кого і за що оголошувати Героєм Росії, і не потерпимо, щоб великодержавні російські шовіністи вказували нам, кого з українців нагороджувати, а кого зневажати.

Водночас ми стривожені намаганням (і небезуспішним) російського керівництва втягнути в антиукраїнську діяльність державу Ізраїль та єврейські общини Європи й Америки.

Держава Ізраїль вперто не хоче визнати Голодомор 1932–1933 років геноцидом українців. Офіційно – щоб не погіршити цим кроком відносини з Росією. Неофіційно – як свідчить польська газета "Жечпосполіта" – єдиним фактом геноциду в світовій історії Ізраїль визнає виключно Голокост. Така позиція Ізраїлю не сприяє, на нашу думку, поліпшенню непростих історичних українсько-єврейських відносин. Не сприяє цьому і діяльність єрусалимського меморіального комплексу "Яд-Вашем", керівництво якого стверджує про наявність "документів", одержаних з німецьких та радянських джерел, які нібито вказують на причетність батальйону "Нахтігаль" під проводом Р. Шухевича до каральних операцій проти частини польської і єврейської інтелігенції Львова улітку 1941 року. Деякі з цих "документів" вже були навіть використані ізраїльськими дослідниками для написання одного з розділів "Енциклопедії Голокосту", виданої англійською мовою та івритом 1990 року. Загальновідомо, що провокація щодо звинувачень батальйону "Нахтігаль" виникла внаслідок піар-акції під час виборчої кампанії у Федеративній Республіці Німеччина у 1959 р. Очевидно, нинішнє керівництво Російської Федерації вирішило "розкручувати" тему боротьби з українським націоналізмом з початком виборчої кампанії в Росії для "затушовування" прорахунків у своїй внутрішній політиці.

Нам відомі брудні методи боротьби російських спецслужб з національно-визвольним рухом українського народу, зокрема шляхом провокацій та фальсифікацій. Улюбленим прийомом майстрів підривної антиукраїнської пропаганди є намагання виставити українських націоналістів як союзників німецьких фашистів, "забуваючи" при цьому про Пакт Молотова-Ріббентропа. З цією метою КГБ СССР виготовлялися і досі фабрикуються спецслужбами Росії різноманітні "документи". Оскільки у 1945 році до рук росіян потрапили тисячі тонн різноманітних німецьких архівів, чистих бланків, печаток і штампів, робити фальшивки неважко – щоб потім поширювати їх у світі за допомогою платної агентури або прихильників комуністичної ідеї. Ми переконані, що саме такими "документами" послуговувалися ініціатори т. зв. "справи Дем'янюка" і в наш час оперують "викривачі фашиста Шухевича".

У зв'язку з вищесказаним звертаємося до Вас, Вікторе Андрійовичу, з проханням доручити Службі безпеки України та іншим органам державної влади дати належну оцінку і присікти підривні дії іноземних держав та міжнародних громадських організацій, які через російські і російськомовні засоби інформацій, шляхом фальсифікацій, організовують чергову кампанію проти українського визвольного руху. Йдеться про втручання у внутрішні справи України, врешті і про безпеку держави, і реагування громадськості у цьому випадку явно недостатньо.

Тому просимо Вас доручити Службі безпеки України та Українському інституту національної пам'яті отримати в єрусалимському меморіальному комплексі "Яд-Вашем" заявлені ним матеріали стосовно Р. Шухевича для ознайомлення і доведення їх фальсифікація українськими криміналістами.

Просимо Вас доручити Кабінету Міністрів України розробити і впровадити у 2008 році "Державну програму патріотичного виховання і навчання громадян України", в якій передбачити висвітлення і донесення до кожного громадянина України правди про український національно-визвольний рух XX століття, зокрема про боротьбу Української Повстанської Армії та Організації Українських Націоналістів за свободу й незалежність українського народу з тим, щоб припинити будь-які брудні інсинуації та маніпуляції громадською свідомістю в цьому питанні.

Прийнято на розширеному засіданні Ради Товариства, 18.12.2007..м. Київ

З повагою
Голова Київської міської організації
Всеукраїнського
Товариства "Меморіал"
Р. КРУЦИК

Ігор КАГАНЕЦЬ,
журнал нової еліти "Перехід-IV"

ВЕРСІЇ

ІСУС МОЛИВСЯ УКРАЇНСЬКОЮ?

Хто такі галли і звідки вони прийшли в Палестину?

Українська громадськість пережила шок, коли дізналася про кандидатів на звання "Великі українці". Автори проекту включили до списку Лейбу Бронштейна (Льва Троцького), Голду Меїр, Баал-Шем-Това (засновника хасидизму), Аркадія Гайдара та інших. Проте справжній ажіотаж розпочався після висування Ісуса Христа.

Волинська ікона XVII ст.

Спочатку це було сприйнято як дотепний стьоб. Тож інтернет-сайти з задоволенням передруковували один в одного "гумористичну" статтю "Арії підтримують Ісуса – Найвеличнішого Українця!" Інтернет-блоги опублікували майже дві сотні її передруків і посилань вже за перші три дні дискусії. Деякі власники сайтів відзвітували, що вже проголосували за Ісуса й закликають це зробити всіх інших – "для приколу" або "в знак протесту". І лише за кілька днів дехто почав запитувати: "Народ, а може це не зовсім гумор? Тобто, зовсім не гумор?".

Скептики заявили, що Бог не має національности. Тому говорити про національність Ісуса – це єресь і богохульство. Опоненти відповіли, що Ісус є боголюдиною, тому в ньому нерозривно поєднані божественне і людське. Як божественна сутність Ісус не мав національности, а як людина – мав. Тому-то сучасники називали його Галілеянином. Це ж національність! Так само як у Лесі Українки чи Вальтера Скотта ("шотландця"). У запальній дискусії згадали й про те, що заперечення людського начала Ісуса – це єресь докетизму, категорично засуджена Церквою. Навіть згадали славетну формулу святого Іринея Ліонського (II ст. н. е.): "Господь наш Ісус Христос став Сином Людським для того, щоб людина зробилася сином Божим". На її основі святий Григорій Богослов (народився 329 року в Аріянзі у Малій Азії) запропонував свій афоризм: "Станьмо подібними до Хреста, бо він став подібний до нас. Зробімося богами задля нього, бо він став людиною задля нас".

Паралельно розгорнулася дискусія: а чи можна галілеян вважати українцями. Мовляв, українці – це нація, що народилася в XV–XVI ст. н. е. Їм заперечують: Україна – це назва краю, літописна Оу-країна. Тож українцями були не лише козаки, а й їхні предки, вкорінені в українську землю: руси, анти, сармати, скіфи-сколоти, галли-кімерійці, трипільці. А галілеяни – це південна гілка суперетносу галлів. Він народився у XII ст. до н. е. в Україні, звідки під різними племінними назвами розселився на величезній території від Прип'яті до Палестини та Іспанії.

Європейську гілку галлів ще називали кельтами. Одним з найвідоміших гальських племен були "бойї-бойки" (тобто "воїни"), від імені якого походить західноукраїнська Бойківщина. Важливим чинником могутности галлів було мистецтво обробки заліза. Саме в них виготовленню залізних виробів вчилися римляни. В Україні ж виробляли стальну зброю ще з XIII–XII ст. до н. е.

Достеменно відомо, що в XII ст. до н. е. галли завоювали Південну Палестину. Припливли на човнах-чайках, тому єгиптяни їх назвали "народами моря". Археологи довели, що це була масова міграція войовничих племен з Північного Надчорномор'я. Це саме ті біблійні "филистимляни", з якими воювали євреї. Галли-филистимляни займалися садівництвом і хліборобством, торгівлею й морськими промислами, володіли гончарством і секретами обробки заліза, подібно до європейських галлів-кельтів були чудовими воїнами. Цікаво, що шолом мовою филистимлян називався "кова", тобто "кований", їхня кераміка була прикрашена трипільськими орнаментами. Сукупність фактів свідчить про те, що імена "галли", "кельти", "филистимляни", "народи моря" описують племена того ж самого суперетносу.

Наприкінці XI ст. до н. е. филистимляни завоювали Північну Палестину, яку назвали Галлія-Гальлея-Галілея, тобто "край галлів". Так вони робили завжди – опановану землю називали іменем свого племені-етносу (Бельгія, Британія, Скотланд) або іменем всього суперетносу (Галичина, Галатія, Галісія). Галілеяни були нащадками цих південних галлів. Історики описують галілеян як жвавий, веселий і впертий гірський народ, який над усе цінує свободу.

Скептики все це заперечують і стверджують, що слово "Галілея" походить від гебрейського "галіл" – "круг" або "хвиля", бо ландшафт Галілеї нагадує хвилі. На це їм відповідають, що в XI–X ст. до н. е. іудеї населяли Іудейські гори за сотню кілометрів південніше Галілеї й не мали до неї жодного відношення. До того ж Галілея була значно цивілізованіша за Іудею, тож її мешканці не могли назвати свій край словом якихось прийшлих кочівників. Галли дали йому свої імена: річки Ярдана ("яра вода") і Яргон, гора Ярмак ("яра маківка"), сучасна Мерон, міста Магадан ("могутня вода"), Скіфополь (столиця Десятимістя, "місто союзу", від "скіфія-скуфія-скупщина"), Рама ("хрест"), Каня ("яструб").

Галілеяни були хліборобами й рибалками, масово розводили свиней. Мали великі пасіки, вирощували льон. Всі апостоли Ісуса, за винятком Іуди, були галілеянами. Ім'я Ісус (Іес-ус) – це гелленський варіант імени Яс, що означає "ясний", "світлий", "сонячний". Гелленське слово "хрестос" означає "найкращий, шляхетний, боголюдина". Це слово має синонім – "син Божий": "Озвався Симон Петро і заявляє: Ти хрестос – син Бога живого. Тоді Він наказав учням, щоб вони нікому не казали, що Він хрестос" (Матвій 16.16.20).

Характерною особливістю галлів-кельтів були високий зріст, біла шкіра, розвинені м'язи. Вони були відчутно вищими в порівнянні з іудеями: за даними археології, зріст тодішніх іудеїв не перевищував 160 см. Всюди підкреслюється, що в галлів розкішне русяве волосся, яке чоловіки часто носили розпущеним.

Згідно з відомими словесними описами зовнішности Діви Марії, вона була шляхетною красунею високого зросту, мала овальне обличчя, блакитні очі, волосся кольору пшениці, довгі й тонкі пальці рук. Ісус був дуже подібний до Своєї матері – був високого зросту, мав тонкий прямий ніс, довге волосся кольору стиглого лісового горіха, бороду темно-пшеничного кольору, світлі очі.

Правдивість цих описів через II тисячоліття підтверджена Туринською плащаницею, яка зберегла фотографію Ісуса в момент його воскресіння. Згідно з нею, Ісус був людиною європейського типу з атлетичною статурою, зростом 180 см, світлокаштановим волоссям і шляхетним виразом обличчя.

Ісус належав до тієї хвилі галлів, які ще зберегли материнську мову, що нею розмовляли мешканці тодішньої України. Ця внутрішня мова в них існувала як "хатня" – нею "новоприбулі" галілеяни спілкувалися між собою, з дітьми. Саме цією мовою Ісус промовив свої останні слова: "А коло дев'ятої години Ісус скрикнув сильним голосом, кажучи: Елі Елі лема савахтані" (Мт 27.46), тобто "Лельо, Лельо, лем з мя ся остані", дослівно "Тату, Тату – лише (ти) зі мною останься". Для іудеїв, які прийшли подивитися на розп'яття Ісуса, ці слова були загадкою. Натомість вони не потребують перекладу навіть для теперішніх українців карпатського регіону, звідки галілеяни переселилися в Палестину. Цей фразеологічний зворот можна перекласти як "Тату, тепер лише на Тебе моя надія". Правильність саме такого, "західноукраїнського" перекладу тут же підтверджує євангеліст Лука, який в паралельному місці дає гелленський еквівалент згаданого галльського фразеологічного звороту: "Отче, у Твої руки віддаю дух Мій!" (Лк 23.46), тобто "Тату, тепер все у Твоїх руках!" або "Боже, помагай!". Так кажуть, коли починають якусь ризиковану справу. У найважчий момент свого життя, переживаючи невимовний фізичний біль і втрачаючи свідомість, Ісус заговорив тією мовою, якою він думав, якою розмовляв з матір'ю і Творцем Всесвіту. Це була його рідна мова, що прорвалася назовні в "момент істини".

ЧИМ ЗБАГАТИВ РІК, ЩО МИНАЄ?

Олесь САНІН, кінорежисер.

– Яким був рік, що минає, для Вас особисто?

– Мабуть, це був рік очікувань.

– І вони збулися?

– Частково так. Я перестав сподіватися на когось, а почав розраховувати тільки на себе. І це приносить свої результати, очікування поступово збуваються. Тобто для мене це дорослiший рік – рік розуміння, що ніхто за мене не зробить того, що я повинен зробити. Щоправда, в творчості ніякого прориву не відбулося, зняв два документальні фільми, але дотепер не маю можливості знімати художнє кіно, яке хотів би знімати.

– То загалом це був скоріше добрий рік чи поганий?

– Нейтральний. Сталий. Найголовніше, що в сім'ї все було гаразд.

– А яким цей рік став для країни?

– Гадаю, що це було повернення до депресії після Помаранчевої революції. Ніяких змін, відчуття пустки. Країна втратила цей рік.

– Що, взагалі не було ніяких позитивів?

– Позитивом є те, що люди змінюються, змінюють своє ставлення до влади, стають активнішими, самостійнішими, починають вірити у свої сили. За рахунок зміни свідомости відбувається розбудова демократичного суспільства. Але культура лишається у руїні. Щоб відродити культуру, потрібні століття. Але, принаймні, уже з'являється розуміння того, що ніхто цього не зробить, окрім нас. Хоча це можуть зробити за нас – культуру можуть підмінити псевдокультурою.

Андрій СЕРЕДА, лідер гурту "Кому вниз".

– Розкажіть, будь ласка, як Ви прожили 2007 рік.

– Це був такий собі сибаритський рік. Ми багато побачили, багато почули, але самі майже нічого не робили, більше дивились і слухали інших. Не можу нічого такого згадати – нормальний рік, але нічим особливим не вирізнявся. Якщо говорити про творчість, то у творчості був застій, як і в державі, адже ми всі все-таки одна команда.

– Ви попередили моє наступне запитання… А яким був цей рік для нашої країни – чи відбулися в ньому якісь важливі зрушення для всіх українців?

– Зрушень ніяких не пригадую... Зараз у дружини спитаю (запитує у дружини). Каже, що Юля стала прем'єром. Я хоч і чоловік, але буду зараз казати феміністичні речі (сміється). Ця жінка зробила всіх цих розжирілих владців, як дітей. Вона ні разу так не попалилася, як вони, і вона досягла того, чого хотіла, бо вона єдина справді цього хотіла, а не куняла собі на державних харчах. В цьому сенсі я її поважаю. В принципі, є якась надія, що в них щось вийде. Поживемо – побачимо.

Марія МАТІОС, письменниця, лавреат Національної премії України імені Т. Шевченка.

– Як вам 2007 рік загалом?

– Це був найкращий, найуспішніший, найбагатший рік за останні десять років!

– Ура! Я вас вітаю! Нарешті ми почули гімн 2007 року! Що ж у ньому трапилося?

– Це передусім стосується творчості. Мій новий роман "Майже ніколи не навпаки" здобув гран-прі конкурсу "Коронація слова", а також вийшов у фінал конкурсу ВВС "Книга року". У Польщі вийшла одна моя книга "Нація", а в Росії аж дві – "Нація" і "Солодка Даруся". Для мене було особливо важливим те, що в Росії мої книги сприйняли схвально, були дуже гарні рецензії в пресі. Також вийшла моя поетична збірка... Загалом в цьому році продажі абсолютно всіх моїх книжок були максимальними. Та й в особистому житті... Але про це не буду вам розповідати, щоб не зурочити.

– Схоже, що цей рік був щасливий для активних жінок…

– Ви знаєте, я не схильна пояснювати це якоюсь астрологією чи збігом обставин. Все, що відбувалося в цьому році, готувалося довгими роками праці, фантастичними зусиллями.

– З усіх опитаних митців ви виграли в номінації за найбільший позитив.

– Бо плачі ніколи нічого не дадуть. Треба просто працювати і вірити в те, що ти робиш.

– А як би ви описали цей рік для України?

– Гадаю, що це рік очищення, перманентного очищення, вимітання того, що роками в нас накопичувалося. Якщо треба буде, ми будемо кожні 6 місяців знову і знову їх обирати – поки вони, врешті, не очистяться. Але я щось навіть не хочу про це говорити...

Попри всі мінорні нотки, гадаємо, те, що митці, чи не найвразливіша емоційно категорія людей, дивляться у майбутнє з оптимізмом – для нас добрий знак. Крім того, ми дійсно спостерігаємо, що у 2007 році жінки таки добиваються того, чого прагнуть. Це визнають навіть чоловіки!..

З Новим роком, веселого Різдва і смачної куті!

Підготували Іван АНДРУСЯК,
Інна ВОЛОСЕВИЧ, Марта РИМАР,
"Нація і держава".

ВІДВЕРТА РОЗМОВА

Олжас СУЛЕЙМЕНОВ: "МОВА ПРОЗИ – ЧОРНА, МОВА ПОЕЗІЇ – БІЛА!"

Не з усім, що каже Олжас Сулейменов, варто безапеляційно погоджуватись. Однак навзагал неможливо не погодитися з тим, що великий казахський поет, нині постійний представник Республіки Казахстан при ЮНЕСКО Олжас Сулейменов – один із найгостріших, а водночас і найтонших мислителів сучасності. І його міркування про час і літературу, час і публіцистику, час і політику, час і людей неодмінно будуть і цікаві, й корисні мислячим українцям.

– Кілька десятиліть тому в Париж, – де ви й зараз постійно мешкаєте, – приїхав румун Еміль Чоран, відомий нам нині як один із найпарадоксальніших мислителів ХХ століття. І там він, з-поміж-іншого, створив абсолютно геніальний, як на мене, афоризм: "Для поета змінити мову – однаково, що писати любовного листа зі словником". Ви – казах, тим не менше ви – казахський російськомовний поет. Чи ніколи у вас не було того ж відчуття, що і в Чорана?

– Ні. Просто цей знаменитий румун змінив мову вже у зрілому віці, коли перша мова пустила глибоке коріння, і доводилося дерево немовби пересаджувати на інший ґрунт. У мене ситуація зовсім інша. Я народився в місті (в Алмати), і для мене російська мова була добре знайома з дитинства, тоді як більшість казахів, моїх ровесників, народились в аулах, де панувала виняткова казахська мова.

– Наскільки гостра нині мовна проблема у вашій країні?

– Гостра. Адже Казахстан – не мононаціональна республіка. Свого часу, після голоду 1930-х років, казахи стали національною меншиною в Казахстані, "нацменами". І ми з цього стану лише зараз, дуже помалу, ледве-ледве повертаємося до національної більшості. Наразі казахів у нас лише трішечки більше п'ятдесяти відсотків. Однак цей процес триває. Природно, що паралельно з цим розвивається проблема самоідентифікації – самопізнання і самовпізнання нації. І це безпосередньо пов'язане з відродженням мови, її державного статусу. Казахська отримала зараз формально державний статус, однак друга мова, так звана офіційна, – російська; тобто у нас за конституцією рівноправно функціонують дві мови. Тим паче, що, крім казахів і росіян, у нас дуже багато українців, білорусів, уйгурів, чеченців, татар... Зараз у нас іще й третя мова дуже актуальна – англійська. Це, так би мовити, для майбутніх поколінь, – але вже зараз у шкільних програмах ці три мови, опорні.

За цієї ситуації найважче мові казахській. Свого часу, – у 1984 році, – я став головою Спілки казахських письменників, і перша ж конференція за участи всіх наших аксакалів, яку я тоді провів, була про долю казахської мови. Хоча я й пишу російською, – але я ж розумію, наскільки це важливо! Ми провели цю конференцію, і з неї розпочалася серйозна розмова про казахську мову. Почалося все, як бачите, в письменницькому середовищі...

– Так, як і в Україні.

– Звісно! Я дуже добре пам'ятаю виступи Івана Драча, Бориса Олійника на захист української мови. Вочевидь, якоюсь мірою і під їхнім упливом я цю конференцію проводив...

Тим не менше, казахська мова поступово, крок за кроком, повертає свої позиції. Ми не йдемо революційним шляхом, та й не треба цього робити. Є, звичайно, гарячі голови, які пропонують ввести мораторій на російську мову, – але в нас це позитивних наслідків не матиме. Це, навпаки, спричинить катаклізми, які не дозволять зберегти державність!

Я не схиляюся до принципу "або-або", а лише до принципу "і-і". Відтак і націоналізм сприймаю як довгочасну стратегію, тоді як тактика досягнення наших цілей мусить бути дуже гнучкою і добре продуманою.

Тож хай юний державний організм росте, визріває – під, так би мовити, батьківським, материнським наглядом. І роль інтелігенції тут мусить бути насамперед виховна.

– Наскільки я знаю, вірші вам останнім часом пишуться рідко?

– Так, роки до суворої прози схиляють...

– А ким ви себе зараз відчуваєте насамперед – громадським діячем, прозаїком чи все ж поетом?

– Поетом. Якщо це стан душі, а не професія, то радше поетом. Як професіонал я можу писати прозу, статті, сценарії, багато що – але не завжди в тому є потреба. Якщо я можу висловити свої почуття публіцистичною статтею – я це роблю... Жанр добирається залежно від ситуації й необхідності.

– А який жанр для суспільства найбільш актуальний нині, на сучасному етапі розвитку?

– Суспільство нині, на жаль, втрачає читача. Воно стає радше глядачем і слухачем, аніж читачем. Тут придасться будь-який жанр, який допомагає нашому суспільству осмислити основні свої проблеми.

На мою думку, письменник мусить брати активну участь у суспільному житті, у формуванні суспільної свідомости, впливати на неї.

– А як же тоді бути з літературою? Хто робитиме її?

– Та це ж і є література нині – про людей, які страждають, роздумують, і їм треба допомогти своїм досвідом, своїм розумінням ситуації.

Ось я читаю газети тридцятих років: в Україні, в Казахстані мільйони людей гинули від голоду, а в газетах поети – про пташок, про травичку... Це не є література! Хоча я розумію, що тоді й не надрукували б нічого іншого – але ж можна було бодай помовчати, чорт забирай!

А такі "тридцяті роки" поетам кожного покоління діставалися – і дістаються... Зараз теж щось схоже відбувається.

– Лише методи інші... Але мене зачепило те, що ви сказали про "поетів і пташок"! Із ваших слів випливає, що, скажімо, Микола Зеров у таборах, перед смертю, даремно перекладав Верґілія...

– Ні! Звичайно, ні! Не треба так буквально сприймати! Я не заперечую поезію як таку, розуміючи під поезією ту літературну тканину, яка живе віками, незалежно від того, що відбувається в сучасності. Письменник не знає, що з його творінь переживе віки... У Шевченка ж ось публіцистика переживає віки...

– І все ж я певен, що "Садок вишневий коло хати" переживе "Гайдамаків"!

– Можливо.

– Але розкажіть, пане Олжасе, якою нині є молода казахська література? Бо в мене таке враження, що деякі наші шістдесятники усерйоз вважають, ніби література на них закінчилася. Тобто, що є після них, просто недобачають...

– Порівнюючи те, що є нині, і те, що було в часи нашої молодости, я з цим погоджуюсь. Бо шістдесятники – це перше післясталінське покоління. Ми вже могли говорити про те, про що наші батьки не могли говорити, в нас громадянський темперамент прокинувся... Але далі був період застою, і такою ж була література. І лише нині гряде свого роду повторення того здвигу – приходить нове таке ж активне покоління, і відбувається якісний злам, відродження! Ті молоді письменники, які вловлять оцей нерв, і продовжать шістдесятницькі традиції.

– Як ви оцінюєте те, що зараз у світі відбувається з віршем? Ось у нас зараз нібито дуже популярний так званий верлібр в американському, бітниківському стилі. Наскільки це актуально для казахської поезії?

– Верлібру в нас не було, нема і довго не буде. Бо для казаха у вірші все ж мусить бути музика, рима, алітерація... Проза у казахів зветься "карасьосьс" – це "прості слова", буквально "чорні слова"; а поезія – "аксьосьс" – "білі слова"! Тому вірш у нас на "чорні слова" скидатись не може.

Узагалі, казахська мова дуже образна – навіть побутова. Коли на інші мови перекладаються, скажімо, романи Мухтара Ауезова, то здається, що герої розмовляють поміж собою аж надто урочисто. Навіть проза, "чорні слова", у нас звучить як високий стиль, – то що вже казати про поезію!

Я й сам не визнаю європейського вірша, – хоча мої вірші в Європі перекладають саме таким чином, без рим. Тут я більше казах – бо хоча й пишу російською, але енергетика вірша в мене таки казахська.

Розмову вів
Іван АНДРУСЯК,
"Нація і держава"

ВІД АВТОРА

СИЛА КУЛЬТУРИ

Іван АНДРУСЯК, поет

Усе добре, що добре закінчується. А цей рік, що не кажіть, закінчується добре. Бо насамкінець маємо бодай одну перемогу!

Принаймні саме перемогою – і то неабиякою – я вважаю той "подарунок під ялинку", який усім нам, українцям, зробив цими днями Конституційний суд. Ця високоповажна інстанція, рішення якої оскарженню не підлягають і є обов'язковими для виконання на всій території України, ухвалила, що всі іноземні фільми, які в нас демонструються, мусять бути неодмінно дубльовані державною мовою! А якщо не дубльовані чи бодай не субтитровані – тоді вони не мають права демонструватися на території України! Причому голова Конституційного суду Андрій Стрижак наголосив, що це рішення жодним чином не порушує прав національних меншин!

Проте хоч яким слушним видається це рішення і хоч як довго ми на нього чекали, навіть зорганізовуючи почерез інтернет бойкотування кінотеатрів (хороша штука інтернет, дуже добре сприяє координації дій!), – та все ж воно за весь 2007 рік є чи не поодиноким промінцем світла на вельми вже туманному овиді.

А так гарно все починалося... Президент проголосив 2007-й роком української книжки...

І краще б він, знаєте, цього не робив...

Бо хто мав це зреалізовувати?!

Лавринович, міністр юстиції в уряді Януковича, найперше заблокував на урядовому рівні виконання президентських ініціатив, спрямованих на розвиток державної мови...

Якщо це зробив колишній рухівець – то що вже казати про інших! Адже протягом цього року нашою гуманітарною сферою "правили" самі знаєте хто – табачніки й прудніки... А державними фінансами "кермували" азарови – тож годі дивуватися тому, що на державні справи фінансів у державі не було...

Але навіть не це стало визначальною в гуманітарній сфері подією року, що так безславно минає. Визначальним стало рішення урядовців – тих-таки януковичів-азарових-табачнікав – "урівняти в правах" на оренду приміщень культурні й гуманітарні та комерційні установи.

Для цих людців салон ігрових автоматів і бібліотека – одне і те ж! Книгарня і бордель – однаковісінько! Майстерня художника і пивбар – одного поля ягоди...

Навпаки: пивбари, борделі й салони ігрових автоматів для януковичів-азарових-табачнікав-чернавецкіх пріоритетніші – бо з цього їм є "навар".

Це називається "знищення української культури економічними методами".

...І все ж подякуймо 2007-му року!

Подякуймо принаймні за те, що він нас багато чому навчив!

Бо за всі попередні роки (не будемо брати до уваги початок 1990-х, бо то був особливий час, – але принаймні за всі роки опісля) митці, письменники, художники, книжники, культурологи, режисери, актори так чітко й згуртовано ще жодного разу не повставали на оборону національної культури. Годі й пригадати, скільки було акцій, пікетів, протестів, виступів на майданах. Саме лише публічне складання списку ворогів української культури чого вартує! Ми навчилися активно використовувати задля спільної мети сучасні засоби масової комунікації – той же інтернет. Але головне – ми навчилися боротися. Ми довели, що діячі національної культури в Україні – не жменька убогих і замшілих дідків із протягнутою рукою, а – сила, з якою вже не можна не рахуватися! Притому молода, дієва, енергійна й конструктивна національна сила!

За це подякуймо 2007-му року – і вирушаймо у 2008-й такими ж бадьорими, задиристими, рішучими і певними своєї національної правоти!

Вони, владоможці, й пальцем об палець не вдарять, якщо ми, українці, їх до цього не змусимо.

Ми – змусимо!

З Новим роком! З новим етапом боротьби!

Наступне число газети "Нація і держава" вийде 15 січня 2008 року.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк,

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61
Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 7 000 примірників
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9